

Seija Saarinen

Kekseliäästi

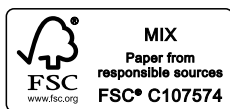
KAHVIPUSSEISTA

MINERVA

Seija Saarinen

Kekseliäästi
KAHVIPUSSEISTA

© Seija Saarinen ja Minerva Kustannus Oy, 2021

www.minervakustannus.fi

Kuvat ja teksti: Seija Saarinen
Ulkoasu: Taittopalvelu Yliveto Oy

ISBN 978-952-375-327-3
Painettu EU:ssa, Balto Print, 2021

Sisällys

Alkusanat.....	6
Ennen kuin aloitat.....	7
Kahvipussien käsittely ennen työn aloittamista.....	7
Vaikeusasteet.....	8
Kahvipussit.....	8
Kahvipussien yhteen silittäminen	9
Suikaleiden vahvistaminen	11
Työvälineitä ja materiaaleja.....	12
Punonta-alusta	13
Sankanauhat kasseihin	15
Sankanauhan yhdistäminen tikapuuoljella.....	15
Suorapunonta	18
Punamusta ostoskori.....	21
Harha.....	27
Vinopunonta.....	40
Ostokori	43
Sininen kori	53
Vinopunontatekniikka levynä.....	62
Laukut kahvipusseista ja karkkipapereista	64
Julia-laukku	67
Punainen iltalaukku	73
Fazerin Sininen -laukku.....	75
Kassi Juhla Mokka- ja KultaKatriina -kahvipusseista	81

Ruutupunonta ja sen muunnokset	90
Ruutujen perusohje	92
Kassi ruuduista	99
Ruutupunonnan muunnokset.....	103
Sakararuudut	107
Käsityökori	111
Leikkurilaukku/Tablettilaukku	116
Peruskassi ja sen muunnokset pääty- tai sivulokerolla.....	121
Kortit ja koristekuviot.....	124
3D-kortti	127
Kukat korttiin	133
Kotelo kortille	137
Äitienpäiväkortti	141
Lasitiili	143
Perhoskorvakorut.....	147
Pallo, helmi, kide ja kuutio	151
Rasia.....	163
Kynäpurkki.....	169
Visiiri.....	173
Kassit kahvipapusaäkeistä.....	183
Villalangan värjäys kahvilla	185
Kiitokset.....	187
Hankintapaikkoja ja muuta.....	188

Alkusanat

Tämä on neljäs kahvipussiaskartelua käsittelevä kirjani. On ollut innostavaa huomata, miten monipuolinen materiaali arkinen kahvipussi on. Taitavissa käsissä se taipuu mitä erilaisimpiin muotoihin ja käyttötarkoituksiin. Kokemuksen karttuessa vain mielikuvitus on rajana uusille tekniikoille ja niiden muunnelmille. Ja kun punonnasta pääsee jyvälle, työtä on vaikea laskea käsistään ennen kuin se on valmis!

Olen ammatiltani Pöytyän kirjaston kirjastovirkailija, ja vakinaisen työni ohella pidän kansalais- ja työväenopistoissa askartelukursseja, joilla valmistetaan hauskaa ja hyödyllistä kahvipusseista. Keväällä 2021 valmistuin Rasekosta, Rasion seudun koulutuskuntayhtymästä, tekstiili- ja muotialan perustutkinnosta design-tekstiilien valmistajaksi.

Jossain vaiheessa hurahdin kahvipussiaskarteluun ja toivon, että tämä kirja auttaa sinua löytämään käsillä tekemisen palon. Jos julkaiset kirjan ohjeiden mukaan tehtyjen tuotteiden kuvia, niin toivon, että mainitset kirjani samassa yhteydessä.

Innostavia hetkiä kahvipussien parissa!

Seija Saarinen

Ennen kuin aloitat

Lue tämä kappale huolellisesti ennen kuin aloitat. Kappale sisältää tärkeää tietoa materiaaleista, esikäsittelyvaiheista ja työvälineistä.

Kahvipusseista valmistettaviin töihin tarvitaan todella paljon kahvipusseja. Kahvipussien kuviot ja värit muuttuvat muutaman vuoden välein. Mallitöissä kahvipusseista on käytetty sellaisia kohtia, joissa on tietynlainen väri tai kuvio, joten samanlaisia pusseja tarvitaan yhteen työhön yllättävän paljon. Ennen kuin aloitat työn, yritä hankkia kaikki työhön tarvittavat kahvipussit. Näin varmistat, että työstäsi tulee juuri sellainen kuin olet ajatellut.

Kahvipussien käsittely ennen työn aloittamista

Tyhjennä kahvipussit ja avaa pohjan sauma. Älä avaa sivusaumaa, koska osaan malleista kahvipusseista tehdyt suikaleet käytetään renkaina ja pussi kuivuu helpommin, kun pussin voi laittaa pystyyn. Kun kahvipussin pohjan avaa, löytyy taitteista usein vielä hieman kahvia. Nämä pienet kahvinporot voi kerätä astiaan tai jos avaat kahvipussit ulkona, voi murut käyttää nurmikon lannoitukseen. Kahvinporoja ei kannata laittaa viemäriin, sillä ne voivat tukkia viemärin.

Kirjan loppuosassa on vinkkejä kahvinporojen hyödyntämiseksi.

Pese kahvipussit lämpimällä vedellä, johon on sekoitettu hieman astianpesuainetta. Huuhtelee pussit ja aseta ne kuivumaan. Kahvipusseja voi pestä myös astianpesukoneessa ja pyykinpesukoneessa. Astianpesukoneessa pussien pitää pysyä paikoillaan. Valitse ohjelmaksi pikapesu ja veden lämpötilaksi 40–45 astetta.

Älä ompele kahvipusseja ompelukoneella. Vahva ja sitkeä materiaali voi rikkoa ompelukoneen.

Vaikeusasteet

Jokaisen mallityön kohdalla on maininta työn vaikeusasteesta. Vaikeusaste vaihtelee välillä 1–2–3–4–5. Aste 1 tarkoittaa helppoa ja aste 5 erittäin vaikeaa.

Kahvipussit

Töissä tarvitaan todella paljon kahvipusseja. Tarvittavaan määrään vaikuttaa myös kahvipussista käytettävä kohta: tarvitaanko työhön koko kahvipussi vai käytetäänkö vain tiettyä kohtaa.

Ohjeissa ei välttämättä mainita työhön tarvittavien kahvipussien määrää. Kun olet tehnyt muutaman kahvipussityön, opit hahmottamaan tarvittavan materiaalin määrän ja harjaantuessasi osaat ennakoida tarvittavan materiaalin määrän myös kahvipussien yksityiskohdista tehtäviin töihin.

Kahvipussien yhteen silittäminen

Kahvipussista tulee jäməkampi, kun sisäpuolet silitetään yhteen. Jos pussista haluaa käyttää jotain tiettyä kuviota, kannattaa pussit silittäessä asetella vastakkain siten, että pystyy käyttämään esimerkiksi pussin kummaltakin puolelta alareunassa olevan kuvion.

Kahvipusseja saa "liimattua" yhteen silittämällä, vaikka kaikki kahvipussit eivät silytystä kestäkään. Kokeile aina ensin, mitä lämpötilaa silittäessä kannattaa käyttää. Yleisimmät kahvipussit, kuten Juhla Mokka, Presidentti ja Kulta Katriina, voi silittää sisäpuolet vastakkain silytsraudan lämmöllä 2–3. Myös hiustensuoristusrauta käy silytykseen, mikäli lämmön voi säätää 160 asteeseen, joka sopii peruskahvipusseille.

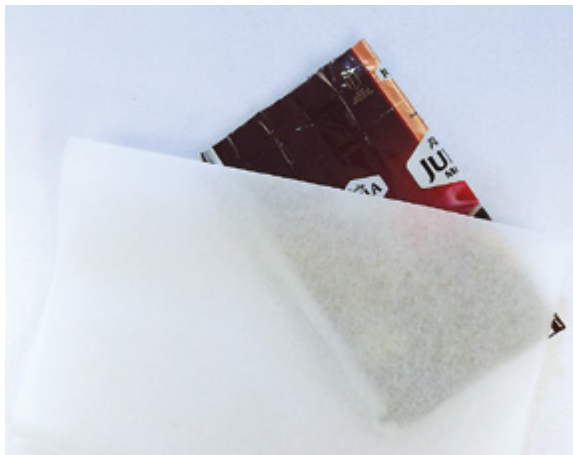
SILITÄ NÄIN:

Taita leivinpaperi kahtia ja laita kahvipussi sen väliin, jolloin leivinpaperi suojaa sekä silytsrautaa että silytsalustaa. Kova alusta on parempi kuin esimerkiksi silytsaudan pehmustettu pinta.

Älä koske silitettyyn kahvipussiin, se on yllättävän kuuma. Kuumaan kahvipussiin jää myös helposti jälkiä, joten anna pussin jäähtyä rauhassa.

Kahvipussit ennen silytystä.

Laita leivinpaperi kahvipussin ympärille.

Silitä kahvipussi leivinpaperin läpi.

Käyttövalmis kahvipussi.

Kahvipussien yhteen silittäminen. Juhla Mokka ja Menu -kahvipussit on yhdistetty ylä- ja alareunoistaan vastakkain, jolloin kuviot ovat eri puolilla eri kohdissa. Kaupunkiaiheisia kahvipusseja on saatavilla vähemmän, joten alapuolella on käytetty tavallisempaa kahvipussia, joita on saatavilla enemmän.

Kahvipussin päällyspuoleen (kuviopuoleen) ei sisäpuolta pysty silittämään kiinni. Aluksi voi tuntua, että se onnistuu, mutta pussin jäähdyttyä huomaa, ettei pussi sittenkään ole liimautunut kiinni. Jos raudan lämpötila on liian alhainen, voi sisäpuolien kanssa käydä samoin: ensin tuntuu, että ne ovat liimautuneet yhteen, mutta kun aloittaa punonnan, pussit irtoavat toisistaan. Aina kun jokin kohta silitetyissä kahvipusseissa tuntuu pehmeämmältä, se ei ole lii-

mautunut yhteen. Tämä voi johtua siitä, etteivät kahvipussit ole olleet puhtaita tai ne ovat olleet kosteita silitettäessä.

Suikaleiden vahvistaminen

Silitä kaksi avattua kahvipussia yhteen. Käytä tähän vaiheeseen sellaisia kahvipusseja, joita sinulla on paljon, sillä nämä vahvistussuikaleet jäävät aina piiloon.

Leikkaa suikaleet tarkkaan, koska ne toimivat samalla sapluunana. Vahvistussuikaleen leveys on 1–2 mm kapeampi kuin valmiiksi taitellun palan, jonka sisään suikale asetetaan.

- ◆ Paperileikkuri
- ◆ Sakset
- ◆ Silitysrauta ja silitysalusta
Puinen leikkuulauta sopii hyvin silitysalustaksi.
- ◆ Leivinpapieria
- ◆ Punontalevy tai -levyjä

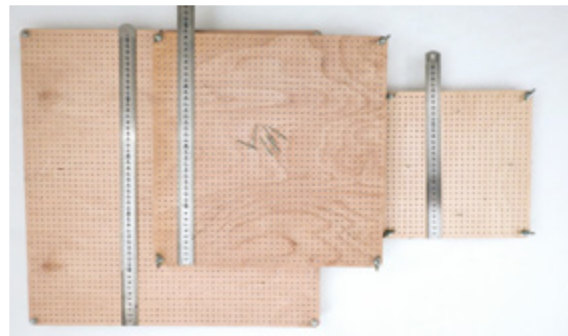
Punonta-alusta

Käytän suora- ja vinopunonnassa apuna punonta-alustaa. Alusta ei ole välttämätön, mutta se helpottaa työskentelyä.

Punonta-alustan voi tehdä myös itse. Tarvitset 2 samankokoista vanerilevyä. Poraa levyjen kulmiin reiät ja yhdistä levyt pulteilla ja muttereilla. Poraa toiseen levyyn 1 x 1 cm ruudutus poraamalla 1–2 mm:n kokoisia reikiä koko levyn pinta-alalle. Reiät voi tehdä myös laserleikkurilla.

Punonta-alustaan laitetaan pop-niittejä/veto-niittejä/alumiininiittejä, jotta punontatyö on suorassa kulmassa ja suikaleet pysyvät paremmin paikoillaan työtä aloitettaessa. Niitit saavat olla aika pieniä, koko riippuu tietenkin punonta-alustaan porattujen reikien koosta.

Niittejä pujotetaan punontatyön kannalta sopiviin reikiin. Kun kaikki tarvittavat niitit ovat kohdillaan, kiinnitetään toinen vanerilevy paikalleen ja vanerilevyt yhdistetään kulmien isommista

Punontalevyssä on 1 mm:n kokoisia reikiä 1 cm:n välein. Kuvan isommassa punontalevyssä 1 cm:n välit ovat kulmittain. Valmista punontalevyä voi hankkia Käsityö- ja Taidekulma Machia-Design Oy:stä.

rei'istä pulteilla ja siipimuttereilla. Toinen vanerilevy pitää niitit paikoillaan, etteivät ne putoa, kun levyä käännetään. Punontatyö aloitetaan niiteistä tulevien piikkien väliin.

Sankanauhat kasseihin

Kirjan malleissa sankanauhana on käytetty polypreeni- eli pp-nauhaa. Pp-nauhaa saa eri levyisenä ja värivalikoima on melko laaja. Kasseissa käytetään eniten 2 cm leveä nauhaa, sillä nauha sopii hyvin käteen ja se ei rypisty kassia kannettaessa.

Sankanauhan voi yhdistää valmiiseen työhön ompelemalla tai tikapuuksoljella. Jos käytät työssä tikapuuksolkea, valitse soljen koko sankanauhan leveyden mukaan. Suosituin leveys on 2 cm.

Sankoina voi käyttää myös vanhojen kassien sankoja tai voit valmistaa sangat esimerkiksi vanhasta vyöstä. Kevyempiin töihin voi käyttää myös metalliketjua tai muuta muuta koristeellista nauhaa.

Sankanauhan yhdistäminen tikapuuksoljella

Mittaa tarvittavan sankanauhan pituus. Sulata tupakansytyttimen liekillä sankanauhan päät, jotta ne eivät purkaannu.

Pujota sankanauha kassiin valmiiksi siihen kohtaan, mihin haluat soljen. Tikapuuksolki voi olla kassin sisä- tai ulkopuolella käytetystä teknistä riippuen. Tikapuuksolkea ei kannata laittaa kassin kantokohtaan eikä pohjaan.

Jätä sankanauhasta riittävän pitkät päät tika-
puusoljen yhdistämistä varten.

Pujota sankanauha soljen nurjalta puolelta koh-
dasta, jossa soljessa on leveä kaareva yläosa ja
vino leveä aukko.

Pujota sankanauha seuraavasta välistä takaisin
ja vielä viimeisestä välistä takaisin.

Älä kiristä punontaa. Jätä nauhaan isot lenkit,
jotta voit pujottaa sankanauhan toisen pään sa-
moista väleistä.

Pujota sankanauhan toinen pää vastakkaisesta suunnasta viimeksi pujotetusta välistä. Jatka pujotusta seuraavaan väliin, ja pujota nauha viimeiseksi ensimmäisestä välistä, tämä väli on ahtain. Kiristä vasta nyt sankanauhat tikapuusolkeen.

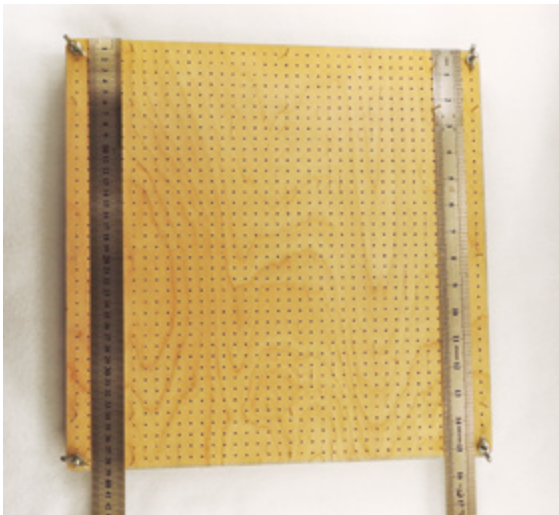
Aseta solki punonnassa paikalleen.

Suorapunonta

Suorapunontatekniikalla kahvipussisuikaleista voi tehdä kasseja, koreja ja erilaisia rasioita. Suorapunontaa on käytetty perinteisesti tuohesta, lastusta tai muista vastaavista materiaaleista tehdyissä koreissa. Suikaleet punotaan yksi alta, yksi päältä -tekniikkaa käyttäen.

Leikkaa pestyistä kahvipusseista suikaleita joko pysty- tai vaakasuuntaan. Suikaleiden leveyteen vaikuttaa se, miten ne taitellaan. Suikaleet kannattaa taitella kolmeen tai neljään osaan, jolloin punonnasta tulee kestävämpi. Yhteen silitetyistä kahvipusseista voi myös tehdä suikaleita ja niitä

ei tarvitse välttämättä taitella, koska ne ovat jo kaksinkertaisia.

Suorapunonta aloitetaan kassin, korin tai muun työn pohjasta, sisäpuolelta.

Suikaleiden määrä vaaka- ja pystysuunnassa voi olla erilainen, jolloin kassin pohjasta tulee suorakulmion tai neliön muotoinen.

Punontapohjan tulee olla suorassa kulmassa, joten mittaa tarkasti, että ristikkäismitat – leveys ja korkeus – ovat samat. Tässä vaiheessa voi käyttää apuna punontapohjaa tai sopivan kokoista laatikkoa tai rasiaa.

Mittaa kassin ympärys eli laske pohjan kaikkien sivujen mitat yhteen.

Laita reunoihin kaksi renkaaksi yhdistettyä suikaletta päällekkäin. Tee samoin jokaisen kerroksen kohdalla.

Sisempi suikale on hieman lyhyempi kuin ulompi. Jäykästä pahvista voi tehdä apuvälineen, jonka avulla kaikista suikaleista saa samanmittaisia. Ulomman suikaleen voi mitata suoraan sisemmän päälle, jolloin siitä tulee heti oikean mittaisen.

Lisää reunasuikaleet (kaksi päällekkäin joka keroksella). Pujottele pohjan suikaleilla reunaa ylöspäin. Kun työ on halutun korkuinen, lisää yläreunaan vielä kolmas suikale, jotta valmiiseen työhön saadaan kaunis reuna.

Yläreunan punonnassa sisimmäiset suikaleet taituvat kahden reunasuikaleen yli, mutta menevät kolmannen alta. Suikaleet, jotka ovat yläreunassa kassin ulkopuolella, tulevat kahden päällimmäisen suikaleen alta ja kääntyvät siitä ulkopuolen punontaan. Näin punotusta pinnasta tulee molemmilta puolilta samannäköistä.

Punontaa jatketaan päällyspuolelta alas asti, myös pohja punotaan kaksinkertaiseksi. Punonta päätellään siten, että vastakkaisista suunnista tulevat suikaleet menevät kahden ristikkäisen punonnan alta päällekkäin.

Sankanauhan voi pujottaa valmiiseen työhön. Kun sankanauha kiertää pohjan alta työn ulkopuolella, kassi kestää enemmän painoa. Sankanauhan leveyteen vaikuttaa punottujen suikaleiden leveys. Suosittelen 2 cm:ä leveää sankanauhaa, koska se ei rypisty kannettaessa niin helposti kuin leveämmät sankanauhat. Sankanauhan päät voi kiinnittää tikapuuosojella (tai ompelemalla).

Sankanauhan voi kiinnittää myös sisarniiteillä, mutta jokainen kahvipussiin tehty reikä heikentää sen kestävyyttä.

